

V ČR třídí odpady už 75 % obyvatel!

V Praze dne 30. května 2023

Řady lidí, kteří v ČR pravidelně třídí odpad, se loni rozrostly. Už tři čtvrtiny z nás považuje cestu se separovaným odpadem za samozřejmost. Vyšší účast se projevila i na množství vytříděných odpadů. Celková výtěžnost tříděných odpadů přepočtená na obyvatele ČR se zvýšila na 78 kilogramů! Takové jsou výsledky systému EKO-KOM za minulý rok.

23,7 kilogramu papíru, 21,5 kilogramu kovů, 17,2 kilogramu plastů, 15,2 kilogramu skla a 0,4 kilogramu nápojových kartonů. Tolik v průměru vytřídil za loňský rok každý obyvatele ČR. Meziročně jde tak o více než 6kilogramový nárůst. Množství vytříděných odpadů v obcích vloni sice stagnovalo, ale o to více se třídily hlavně kovy a papír prostřednictvím výkupu surovin. Zhruba 7 kilogramů kovů a necelé 2 kilogramy papíru prodal ve výkupně v průměru jeden Čech.

Rostoucí množství separovaného odpadu tradičně následovalo zvyšující se počet nádob na sběr tříděného odpadu. Celkově jich máme v ČR k dispozici již přes 838 tisíc. Jak se zahušťuje sběrná síť nádob, vnímají lidé i kratší docházkovou vzdálenost, což je motivuje ke třídění. Podle průzkumů lidé uvádí, že to k nejbližším nádobám na tříděný odpad mají v průměru jen 87 metrů. V roce 1999, kdy s tříděním odpadů Česká republika systémově začínala, jsme museli s tříděným odpadem chodit v průměru dvakrát tak daleko. V některých obcích také funguje tříděný sběr do pytlů, které mají lidé přímo v domácnosti. Kromě toho lze v ČR samozřejmě třídít odpady také prostřednictvím výkupu surovin nebo sběrných dvorů.

Komfort pro třídění, dostatek informací a zájem o životní prostředí vloni přivedl další 2 % obyvatel ČR mezi aktivní třídící odpady. Z dřívějších 73 % se podíl třídících obyvatel ČR zvýšil v roce 2022 na 75 %.

Oproti roku 2021 se stalo v ČR odpadem o 1,5 % méně obalů. Množství obalových odpadů tak kleslo o více než 20 tisíc tun. Z celkového množství 1 312 804 tun vzniklých obalových odpadů bylo využito 81 % obalů uvedených na trh v ČR. Konkrétně 71 % bylo recyklováno, dalších 10 % pak bylo využito energeticky. Nejvyšší míry recyklace (91 %) se podařilo dosáhnout u papírových obalů a lepenky, u skleněných obalů (85 %) a u železných (85 %). Velmi dobrou zprávou je, že u plastových obalů se míra materiálové recyklace zvýšila z předchozích 43 % na 46 %.

Systém třídění a recyklace obalů je v ČR dlouhodobě financován firmami vyrábějícími nebo dovážejícími balené zboží. Na konci roku 2022 bylo do systému zapojeno 21 200 výrobců, plničů a dovozců baleného zboží. Tyto firmy prostřednictvím AOS EKO-KOM plní svoji zákonnou povinnost – zajistit pro obaly uvedené na trh v ČR zpětný odběr a využití v zákonem požadované míře. Za to platí do systému poplatky podle množství vyprodukovaných obalů. Z těchto peněz pak EKO-KOM hradí celou řadu nákladů souvisejících s provozem sběrné sítě nádob na třídění, dotříděním na dotřídňovacích linkách, recyklací nebo energetickým využitím vzniklých obalových odpadů. Největší část nákladů představují přímé platby městům a obcím za provoz a obsluhu sběrné sítě a zajištění předání obalových odpadů k využití. Ke konci roku 2022 bylo do systému EKO-KOM zapojeno 6 176 obcí a měst ČR, 99 % obyvatel ČR tak má možnost ve svých městech odpady třídít.

Zatímco v předchozích letech se musel celý sektor vypořádat s dopady koronavirové epidemie, loňský rok byl náročný především díky hospodářské a energetické krizi. Celý sektor se musel vypořádat s výkyvy v poptávce po druhotných surovinách, zpracovatelé pak řešili vysoké ceny energií, obce a odpadové společnosti pak ceny paliv. Reálně tak hrozilo, že se systém třídění a zpracování obalových odpadů omezí. Aby k tomuto scénáři nedošlo, přikročila AOS EKO-KOM k finančním intervencím. S ohledem na výrazné zdražení energie potřebné pro úpravu odpadu a jeho recyklaci se od 1. 7. 2022 postupně navyšovaly platby dotřídňovacím linkám odpadů.

Hlavním cílem bylo zachovat stabilní tok vytříděných odpadů z obcí na třídící linky, až po konečné zpracování u recyklátorů tak aby se třídění nemuselo omezit. Dosažené výsledky v recyklaci a využití obalů v minulém roce dokazují, že i přes energetickou krizi se fungování systému podařilo udržet.

Stávající systém nakládání s tříděným odpadem je dlouhodobě rozvíjen a nyní je dostatečně robustní a nastavený přívětivě pro spotřebitele. Je schopen ustát nejen energetickou krizi, ale i splnit nové požadavky a cíle vyplývající z připravovaného evropského nařízení o obalech a dalších norem. Stabilní systém třídění odpadů a rostoucí zapojení domácností do něj má totiž rozhodující význam nejen pro splnění celorepublikových odpadových cílů, ale i pro životní prostředí.

Kontakt: Lucie Müllerová, tisková mluvčí EKO-KOM, a.s., mullerova@ekokom.cz, tel.: 602 186 205, www.ekokom.cz, www.jaktridit.cz

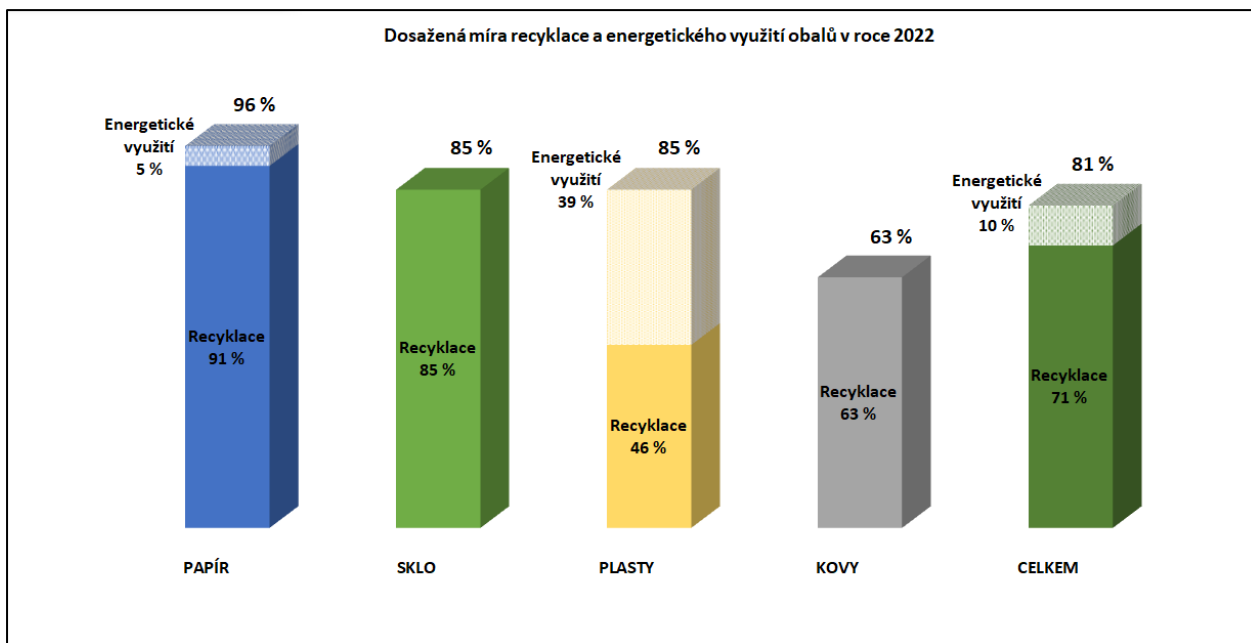
O společnosti EKO-KOM

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM zajišťuje provoz systému třídění a recyklace obalových odpadů na základě autorizace vydané MŽP dle zákona o obalech 477/2001Sb. Neziskový systém EKO-KOM funguje na principu aktivní spolupráce průmyslových podniků, měst a obcí, úpravců odpadů a jejich finálních zpracovatelů.

Výsledky systému EKO-KOM za rok 2022

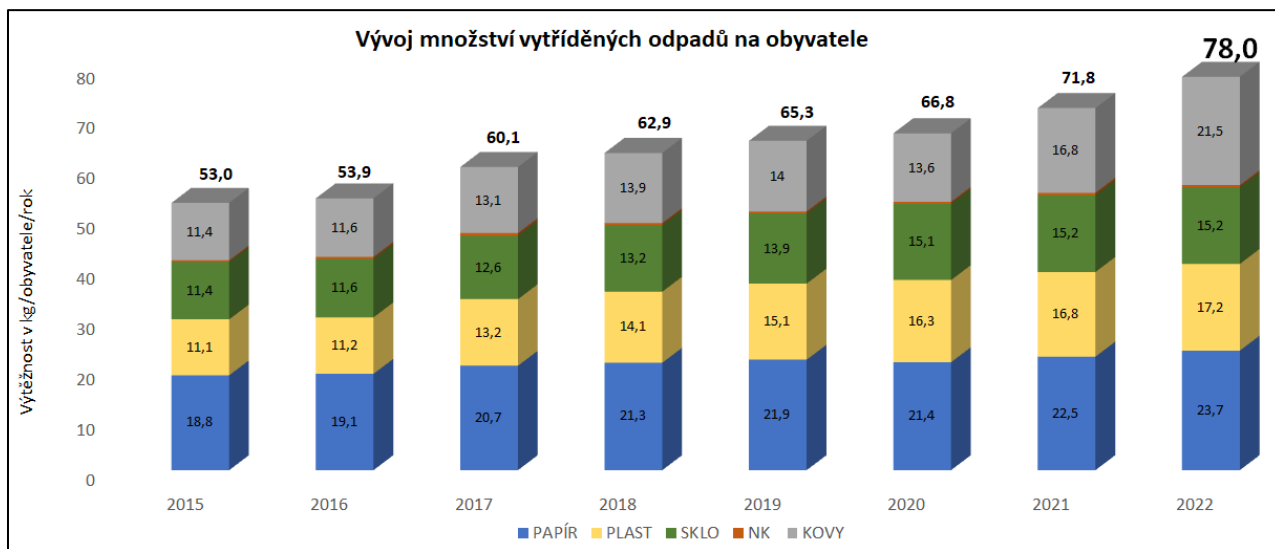
1 312 804 – tolik tun obalových odpadů vzniklo v roce 2022 na tuzemském trhu. Z tohoto celku se jich podařilo v systému EKO-KOM vytrždit a předat k recyklaci nebo energetickému využití 81 %. To je 1,065 milionu tun obalů. Oproti roku 2021 se tedy v ČR vyprodukovalo méně obalových odpadů, ale vytrženo a předáno k využití jich bylo více. Pomyslné nůžky se tedy rozevírají správným směrem.

Většina obalových odpadů, 71 %, byla využita materiálově, tzn. recyklována. Dalších 10 % vytržiděných obalů pak bylo využito energeticky. Nejvyšší míry celkového využití se podařilo dosáhnout tradičně u papírových obalů, míra recyklace činila 91 % a dalších 5 % bylo využito energeticky. U skla dosáhla míra recyklace 85 % a u kovových obalů 63 %. U ostře sledovaných plastových obalů se míra dosažené recyklace meziročně zvýšila ze 43 % na 46 %, dalších 39 % pak bylo využito energeticky. Celková míra využití plastových obalů dosáhla tedy 85 %. V ČR jsou tříděny a zpracovány i hůře zpracovatelné plasty. U obtížně recyklovatelných plastových obalových odpadů finančně podporujeme jejich dotřídění i zpracování.

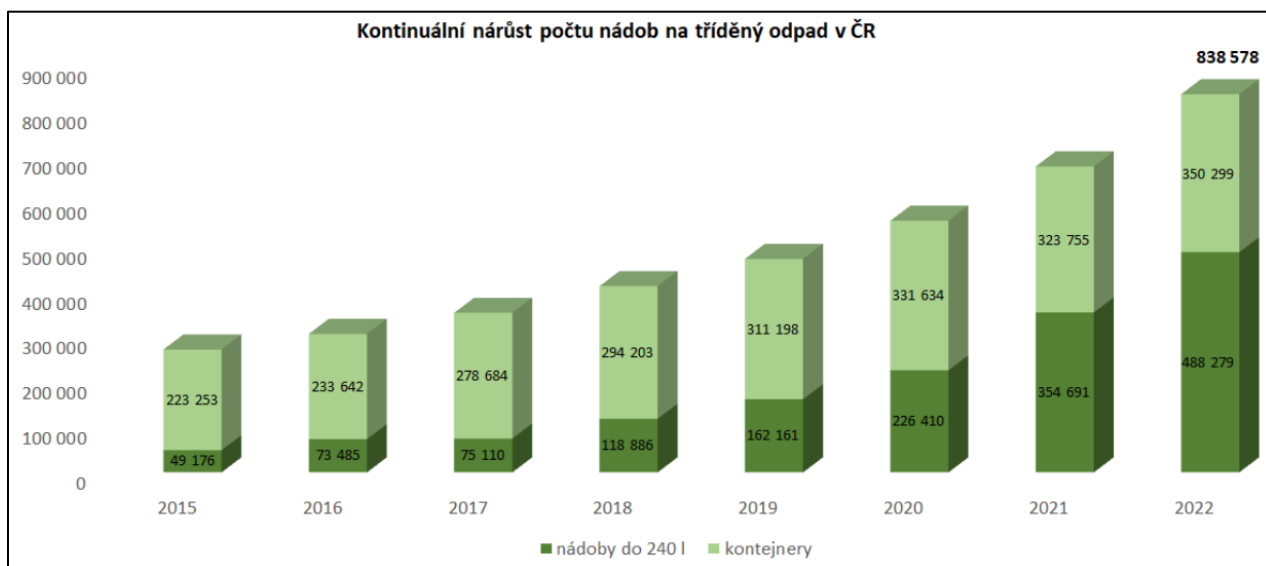


V České republice třídí odpady tři čtvrtiny obyvatel. Několik let byla účast na třídění stabilních 73 %, loni se řady třídačů rozrostly. Tato činnost již stala naprostou samozřejmostí pro 75 % obyvatel ČR. Jak vyplývá z nejnovějších průzkumů, nejvíce zastoupení jsou mezi třídači lidé, kterým není lhostejný stav životního prostředí, ženy, lidé z vyšší třídy a lidé, kteří mají vlastní zahradu. A znovu se potvrzuje, že třídění je ovlivněno i dostupností kontejnerů nebo menších nádob na tříděný odpad.

V přepočtu každý občan ČR loni vytržidil v průměru 78 kilogramů odpadů. Konkrétně to bylo 23,7 kilogramu papíru, 21,5 kilogramu kovů, 17,2 kilogramu plastů, 15,2 kilogramu skla a 0,4 kilogramy nápojových kartonů. Celkem tak každý vytržidil v průměru zhruba o 6 kilogramů více než v roce 2021. Oproti minulým rokům třídili lidé především kovy a papír častěji také prostřednictvím výkupu surovin.



Jedním z hlavních faktorů, které často rozhodují o tom, zda lidé své odpady třídí, je určitý komfort. To znamená, že barevných nádob na třídění musí být dostatek a lidé to k nim nesmí mít z domácnosti daleko. Tento předpoklad byl v loňském roce splněn. Pokračovali jsme ve spolupráci s obcemi na dalším zahušťování sběrné sítě tam, kde dosud neodpovídala potřebám domácností. Díky tomu Česká republika disponuje jednou z nejkvalitnějších sběrných sítí v Evropě, lidé mají k dispozici už přes 838 000 barevných kontejnerů a menších nádob na tříděný odpad. A s každým rokem se zkracuje i vzdálenost, kterou musí k nejbližším barevným kontejnerům absolvovat. Podle aktuálních průzkumů lidé odhadují, že k nádobám na třídění musí v průměru ujít 87 metrů, což znamená, že docházková vzdálenost se meziročně zkrátila o další dva metry. Pokud bychom to srovnali s počátky systematického třídění, tedy s rokem 1999, pak se tato vzdálenost zkrátila skoro o polovinu. Nadále se také rozvíjejí tzv. door to door systémy třídění odpadů, kdy jsou menší nádoby 120 nebo 240 litrů umístěny přímo k rodinným domům, což zvyšuje komfort, ale zejména množství a čistotu vytríděných odpadů.



Nádobový sběr je v České republice doplněn ještě o další způsoby sběru tříděného odpadu – někde mohou lidé třídít odpady doma rovnou do barevných pytlů nebo do menších separačních nádob,

případně prostřednictvím sběrných dvorů nebo výkupu druhotných surovin. Novinkou posledních let je i tzv. vícekomoditní nádobový sběr, kdy lze například do žlutého kontejneru třídít spolu s plasty i kovy či nápojové kartony. Tyto způsoby sběru často řeší prostorová omezení v obcích a přináší také úspory emisí při zajišťování svozu.



„Odhadovaná docházková vzdálenost se v roce 2022 zkrátila o další 2 metry na 87 metrů. I to se jistě pozitivně projevilo na vyšší účasti lidí na třídění odpadů. Aktuálně třídí odpad už 75 % obyvatel ČR,“ říká ředitel oddělení komunikace EKO-KOM, Lukáš Grolmus.

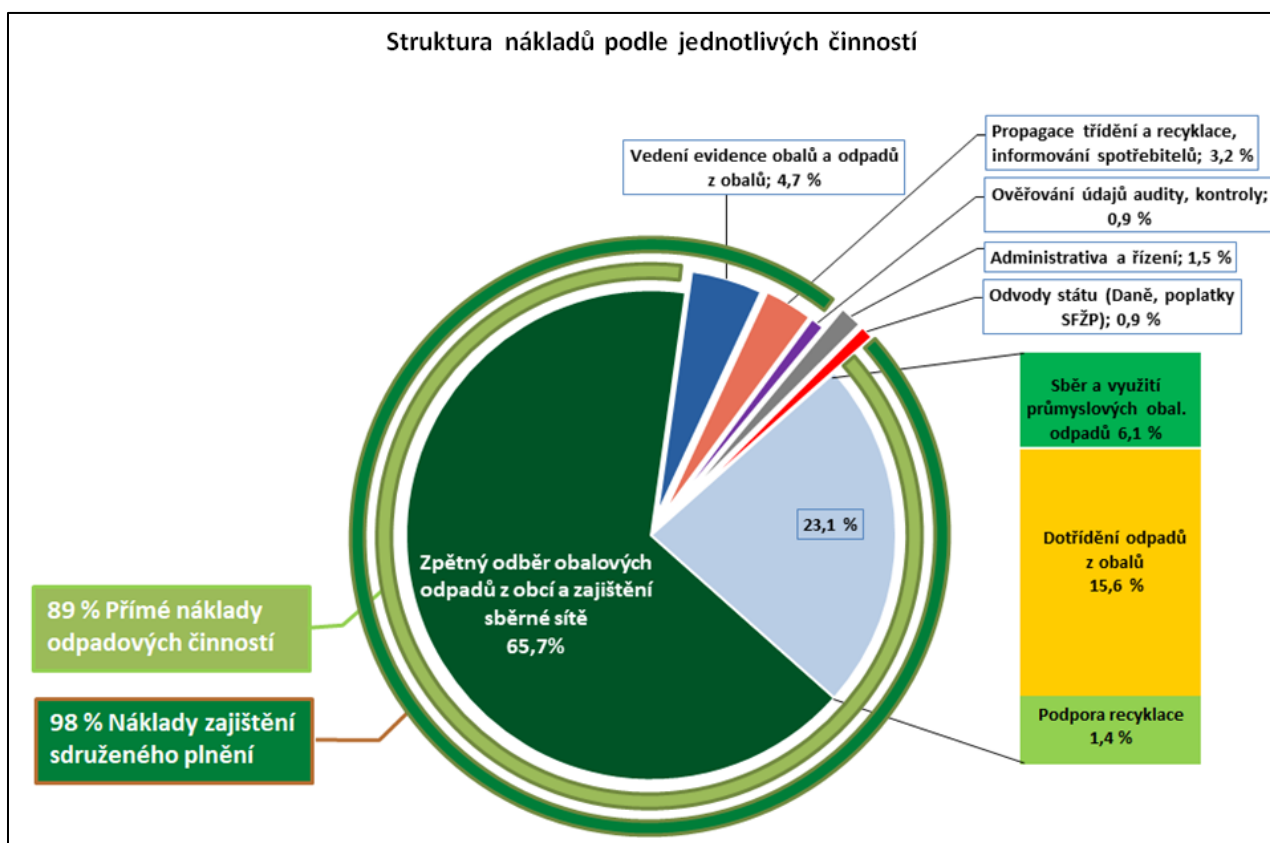
Sruktura nákladů systému EKO-KOM

98 % celkových ročních nákladů AOS EKO-KOM, a.s., bylo v roce 2022 vynaloženo na zajištění sdruženého plnění. Konkrétně bylo rozdělení následující: 89 % představovaly přímé náklady odpadových činností (sběr obalů a zajištění sběrné sítě v obcích, sběr a využití průmyslových obalů, dotřídění odpadů z obalů, přímá podpora recyklace obalových odpadů). Největší část připadla na obce, protože ony a jejich obyvatelé jsou pro třídění obalových odpadů klíčové a zároveň nejnákladnější. Přímé platby zapojeným obcím za zajištění zpětného odběru obalových odpadů a sběrné sítě a za jejich předání prostřednictvím svozových firem k dotřídění a zpracování v roce 2022 tvořily celkově 65,7 %. Výše odměn obcím je závislá zejména na množství vytříděných odpadů a roste spolu s účinností systému sběru. Přes 23 % tvořily náklady na dotřídění obalových odpadů, náklady spojené se sběrem a využitím průmyslových obalových odpadů a náklady na přímou podporu recyklace a využití odpadů z obalů.

4,7 % tvořily loni náklady na zajištění průkazné evidence všech obalových a odpadových toků, a to včetně její kontroly a pravidelných auditů. Náklady na povinnou osvětu, vzdělávání žáků v oblasti ochrany životního prostředí, informování spotřebitelů a na další činnosti vedoucí ke správnému a efektivnímu třídění odpadů v ČR, představovaly 3,2 % celkových nákladů. Náklady na administrativu a řízení činily 1,5 % a zákonné odvody státu byly ve výši 0,9 % z celkových nákladů.

Bohužel příjmy AOS musely být v roce 2022 o bezmála 673 milionů vyšší kvůli tvorbě zákonem předepsané rezervy. Od roku 2021 je dle nové legislativy tvorba rezervy pro AOS již povinná. Tato povinnost je stanovena v § 21a zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, kde je přímo uvedeno, že „*Autorizovaná společnost je povinna vytvořit rezervu určenou na krytí budoucích nákladů na sdružené plnění povinností osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu, zohledňující finanční rizika s tím spojená, jejímž cílem je zajistit kontinuitu a dostupnost poskytování služeb ze strany autorizované společnosti.*“

Poplatky tak musely být v minulém roce o 18,8 % vyšší právě z důvodu tvorby rezervy vyžadované zákonem. Výše této zákonné rezervy má do roku 2025 odpovídat nejméně 50 % celkových nákladů autorizované obalové společnosti.



O společnosti EKO-KOM

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM zajišťuje provoz systému třídění a recyklace obalových odpadů na základě autorizace vydané MŽP dle zákona o obalech 477/2001Sb. Neziskový systém EKO-KOM funguje na principu aktivní spolupráce průmyslových podniků, měst a obcí, úpravců odpadů a jejich finálních zpracovatelů.